

initiatiefvoorstel

Bestrijden honden(poep)overlast

April 2009

1. Inleiding

Een van de grootste irritaties bij burgers is de overlast van honden. Het betreft overlast van loslopende honden en met name de overlast van hondenpoep. Overlast door hondenpoep wordt als grootste ergernis beschouwd en staat reeds jaren op de eerste plaats. In de gemeente Groningen is dat niet anders (*). Hondenpoep wordt ervaren als een inbreuk op een plezierige leef- en woonomgeving. Met enige regelmaat komen dan ook brieven en telefoontjes bij ons binnen met het verzoek om 'iets' aan deze problematiek te (laten) doen. Daarom en omdat behoud en bevordering van de leefbaarheid in de stad en de stadwijken voor ons centraal staan (Schoon, heel en veilig) hebben wij dit initiatiefvoorstel geschreven.

(* Volgens het Statistisch Jaarboek 2008 (De staat van Groningen in grafiek en getal) wordt hondenpoep op straat (samen met rommel op straat, vernielingen en bekladding van muren) gerangschikt onder Verloedering. Het percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat vindt dat hondenpoep op straat vaak voorkomt is 30 (2006).

2. Probleemstelling

Mensen hebben een hond uit eigen belang en/of uit genoegen. Dit houdt in dat men zelf voor het dier verantwoordelijk is en anderen geen overlast behoort te bezorgen. De meeste hondenbezitters kennen hun verantwoordelijkheid ten opzichte van anderen en de samenleving, maar wij constateren (ook uit eigen waarneming) dat er ook zijn bij wie dat niet of niet geheel het geval is. Daarom vinden wij het noodzakelijk om aan te geven aan welke regels alle hondenbezitters zich tenminste moeten houden en ook wat er nodig of wenselijk is om de overlast of hinder terug te dringen, c.q. te minimaliseren.

Men ergert zich eraan dat er hondenbezitters zijn die menen dat zij hun viervoeter los kunnen laten lopen om maar ergens (maar vooral buiten het eigen erf) zijn of haar behoefte te laten doen. Het feit dat sommige bazen of bazinnen hun hond 'overal' maar laten zitten en vervolgens menen dat zij de productie van hun eigen huisdier gewoon op de stoep of in de openbare ruimte kunnen laten liggen wekt behoorlijk wat wrevel (m.n. bij bewoners en bezoekers binnen de bebouwde kom). Men ergert zich aan deze mentaliteit, aan het weinig sociaal gedrag van zulke hondenbezitters. De bekende voorbeelden van ergernis zijn:

* hondenpoep op stoepen en straten

* hondenpoep op trapveldjes en speelterreintjes

Het is een grote bron van ergernis als kinderen thuishomen met hondenpoep aan handen, schoenen of kleren.

* hondenpoep in plantsoenen

Een enkele hoop lijkt op zich niet zo bezwaarlijk, maar als verschillende hondenbezitters daar zo over denken dan ontstaat er al snel een 'uitlaatstraatje'. Afhankelijk van het weer en het jaargetijde treedt er bovendien nog stank en vliegenoverlast op.

Samenvattend. Mensen storen zich aan a-sociaal gedrag van menig hondenbezitter en aan hondenpoep op stoep en straat, met name in de bebouwde kom.

3. Doelstelling

Feit is dat er ook in Groningen sprake is van hondenuverlast; met name de hondenpoep scoort hoog in de leefbaarheidsmonitor. De Algemene Plaatselijke Verordening (APV) kent weliswaar een aanlijnbepaling, maar geen opruimplicht. De gemeente Groningen wil het hondenpoepprobleem oplossen. De ergernis bij bewoners en bezoekers van de stad moet sterk verminderd worden.

4. Wettelijk kader

In de APV van de gemeente Groningen zijn in de artikelen 2.4.16 en 2.4.17 bepalingen opgenomen ten aanzien van loslopende honden en verontreiniging door honden. Het artikel over verontreiniging door honden luidt als volgt.

Art. 2.4.17 Verontreiniging door honden

1. De eigenaar of houder van een hond is verplicht ervoor te zorgen dat die hond zich niet van uitwerpselen ontdoet:
 - a. op een gedeelte van de weg dat bestemd is of mede bestemd voor het verkeer van voetgangers;
 - b. op een voor het publiek toegankelijke en kennelijk als zodanig ingerichte kinderspeelplaats, zandbak, speelweide, sportveld, strand of begraafplaats;
 - c. een op een andere door het college aangewezen plaats.
2. Het in eerste lid bepaalde is niet van toepassing:
 - a. in de goot van de rijweg naast een hoger gelegen trottoir;
 - b. op door het college aangewezen plaatsen;
 - c. indien de eigenaar of houder van de hond er zorg voor draagt dat de uitwerpselen onmiddellijk worden verwijderd

5. Maatregelen, instrumenten en aanpak

Om het probleem van de hondenpoep aan te pakken zijn allerlei maatregelen en oplossingen denkbaar. Enerzijds moeten de maatregelen en oplossingen verantwoord, zinvol en effectief zijn; anderzijds moeten de maatregelen zeker niet leiden tot overdreven regelgeving. Verder moeten de maatregelen en oplossingen financieel haalbaar zijn. Kijkend naar de geschetste probleem- en doelstelling stellen wij een aantal maatregelen en instrumenten voor die naar onze mening voldoende effectief, evenwichtig en verantwoord zijn.

5.1 beïnvloeding houding en mentaliteit

De norm dat het bevuilen en bevuild laten van stoepen, speelterreintjes, plantsoenen e.d. ongewenst dan wel a-sociaal gedrag is, moet sterk worden benadrukt en ontwikkeld. Uitwerpselen van de hond moeten op verantwoorde wijze opgeruimd worden door degene die de hond uitlaat. Dat kan onder andere met een eenvoudig plastic zakje tot een speciaal daartoe in de handel verkrijgbaar hondenpoepschepje. Om deze norm breed te laten postvatten en om het ongewenste gedrag werkelijk om te buigen, is een communicatiecampagne noodzakelijk. Verder is een communicatiecampagne ook gewenst om bij onze inwoners een positieve houding ten opzichte van de te nemen maatregelen te bewerkstelligen. Tegelijk kan bevorderd worden dat mensen elkaar (individueel of via een buurtvereniging) gaan aanspreken bij het waarnemen van ongewenst gedrag (sociale controle). Deze campagne vraagt om een 'persoonlijke aanpak' en moet gericht worden op meerdere doelgroepen. Wij denken hierbij niet alleen aan de hondenbezitters maar ook aan kinderen (campagne via scholen), aan hondensportverenigingen, dierenartsen, dierenspecialisten en buurt- en wijkverenigingen. Dit vraagt om een gerichte en professionele aanpak, waarbij van diverse communicatiemiddelen gebruik gemaakt zal moeten worden (folder, website, overleg, reclame).

5.2 hondenuitlaatplaatsen / bebording

Op een hondenuitlaatplaats (HUP) mag de hond los lopen en vrij zijn behoefte doen, zonder dat dit opgeruimd hoeft te worden. Uitlaatplaatsen moeten worden aangelegd op die locaties die nu al worden gebruikt om honden uit te laten en waar veel overlast van honden wordt ondervonden. Door juist deze terreinen te bestemmen voor honden denken wij dat overlast direct zal afnemen. De uitlaatplaatsen zullen, ongeacht de afmetingen ervan, zoveel mogelijk uniform moeten worden uitgevoerd en ingericht. Daarnaast dienen de HUP's ook duidelijk aangegeven te worden via een markering met behulp van borden. Verder worden de uitlaatplaatsen begrensd door een hekwerk van circa 1 meter hoogte, waarin één in-uitgang is gelaten. Om mogelijke bezwaren uit de directe omgeving te voorkomen zullen de uitlaatplaatsen rondom het hekwerk moeten worden ingeplant met groenblijvende beplanting, die op den duur deel uit zal gaan maken van de lokale groenvoorziening. De uitlaatplaats wordt op die wijze grotendeels aan het zicht onttrokken. Uiteraard behoeft elke kern / wijk een aparte aanpak. Verder worden de omwonenden in de gelegenheid gesteld op- en aanmerkingen te maken over de voorgenomen aanleg van HUP's.

N.B. Voor zover ons bekend is er een hondenuitlaatplaats (HUP) in de wijken Beijum, De Hoogte, De Hunze, Lewenborg, Ruischerbrug & Ruischerwaard en in Hoogkerk.

5.3 verboden terreinen / geen bebording

Volgens de APV is de eigenaar of houder van een hond verplicht ervoor te zorgen dat die hond zich niet van uitwerpselen ontdoet op een voor het publiek toegankelijk en kennelijk als zondanig ingerichte kinderspeelplaats, zandbak, speelweide, sportveld, strand of begraafplaats. We pleiten er niet voor daar verbodsborden neer te zetten. Hondenbezitters behoren deze regel te kennen (Zie verder onder 7. Voorlichting en communicatie).

5.4 verplichting opruimmiddel bij zich te dragen

Wij stellen voor een gebodsbepaling in de APV op te nemen, inhoudende dat iemand die een hond uitlaat altijd een opruimmiddel bij zich moet dragen. Waar het op heterdaad betrapten op overtreding van art. 2.4.17.b APV moeilijk is, is het controleren van de combinatie hond en opruimmiddel wel mogelijk. Het betekent extra inzet voor handhaving. Hoewel het slechts een instrument is om het doel (het opruimen) te bereiken, is de bepaling wel handhaafbaar.

5.5 wijkgerichte aanpak

Voorgesteld wordt om binnen de gemeente één algemene regel te stellen met betrekking tot hondenbeleid. “Hondenpoep mag nergens achtergelaten worden. Hondenbezitters moeten de hondenpoep zelf opruimen”. Deze regel schept duidelijkheid en laat geen ruimte voor discussie. Dit maakt het mogelijk voor handhavers om de regel te handhaven en voor bewoners om mensen op fout gedrag aan te spreken. De regel heeft echter ook tot gevolg dat honden nergens meer vrij hun behoefte kunnen doen, zonder dat de eigenaar de hondenpoep moet opruimen, terwijl er ongetwijfeld plekken zijn waar de overlast van hondenpoep minimaal is. Op dit punt, zo stellen we voor, gaat de gemeente (proactief in geval van nieuwe wijken en reactief in geval van bestaande wijken) met bewoners van gedachten wisselen. De nieuwe regel geeft een duidelijk kader, maar maakt het ook mogelijk om te discussiëren in hoeverre van de regel kan worden afgeweken. Iedere wijk in de gemeente heeft zijn eigen problematiek als het gaat om hondenpoep (*). Daarom stellen we voor om - als erom wordt verzocht - met de wijkbewoners te overleggen welke voorzieningen voor hondenbezitters moeten worden getroffen en waar. Aangezien de middelen beperkt zijn gaat de discussie over eenvoudig te realiseren en te beheren voorzieningen. Het is vooral belangrijk om locaties te vinden waar de hondenoverlast minimaal is en waar honden dus vrijuit mogen spelen en hun behoefte doen.

(*) Oplossingen zijn (mede) afhankelijk van:

- de mate van ondervonden overlast (zie Statistisch Jaarboek 2008)
- de infrastructuur van de gemeente (aard bebouwing, hoeveelheid van nature aanwezige en aangelegde groenvoorzieningen, soort wegen en mogelijkheden om voorzieningen aan te brengen)
- het beschikbare budget

5.6 nieuwe woonwijken

Verder wordt voorgesteld om voortaan bij het opstellen van plannen voor nieuwe woonwijken reeds rekening te houden met een hondenuitlaatplaats. Bij de uitvoering van het inrichtingsplan van de wijk wordt de uitlaatplaats aangelegd. Deze werkwijze voorkomt veel (na)werk (inspraak, bezwaren e.d.) en de bewoners zijn vooraf op de hoogte van de locatie van de uitlaatplaats.

5.7 registratie en identificatie van honden

Conform artikel 2.4.16 van de APV is het verboden een hond te laten verblijven of te laten lopen op de weg zonder voorzien te zijn van een halsband of een door middel van tatoeage aangebracht identificatiemerk, die de eigenaar of houder duidelijk doen kennen. Naast het controleren huis-aan-huis kan het uitgeven van een hondenpenning een positieve bijdrage leveren inzake de aangifte van honden. Door het dragen van een hondenpenning wordt

direct zichtbaar wie wel en wie geen belasting betaald heeft, wat de sociale controle bevordert. Tevens kan de handhaver informatie verstrekken aan de afdeling die belast is met de inning van hondenbelasting. De hondenpenning dient jaarlijks te worden uitgegeven en dient terwille van de herkenbaarheid (handhaving, sociale controle e.d.) steeds in een andere opvallende kleur te zijn uitgevoerd. Invoering van de hondenpenning betekent dat eerdergenoemde artikelen van de APV gewijzigd zullen moeten worden.

5.8 controle hondenbelasting

Er zal een werkwijze moeten worden ontwikkeld met betrekking tot de controle op de hondenbelasting. Mogelijk is de inzet van 'hondenwachters' hierbij gewenst. Ook valt te denken aan uitbesteding van de controle aan een gespecialiseerd bedrijf op dit gebied. Gelijktijdig met de huis-aan-huiscontrole ten behoeve van de hondenbelasting kunnen eventueel ook nog andere zaken geïnventariseerd worden. Ervaringscijfers geven aan dat toch nog een behoorlijk percentage van de hondenbezitters via deze weg alsnog tot aangifte kan worden bewogen. In zijn algemeenheid betekent dit dat de extra opbrengsten in een eerste jaar van controle al uitstijgen boven de kosten van de controles. Naast het voordeel van tijdsbesparing (en dus kostenbesparing) voor de eigen organisatie is er verder direct een goede registratie beschikbaar. Tenslotte zal het duidelijk zijn dat de opbrengst van de hondenbelasting er structureel door wordt verhoogd.

Begroting eigen inkomsten gemeente Groningen (x € 1.000,00) post hondenbelasting

2003	2004	2005	2006	2007
528	540	601	617	620

Realisatie eigen inkomsten gemeente Groningen (x € 1.000,00) post hondenbelasting

2003	2004	2005	2006	2007
522	540	591	605	597

Bron: Statistisch Jaarboek 2008

6. Handhaving

Wil een strafbepaling effectief en geloofwaardig zijn, dan is het nodig om toe te zien op de naleving ervan. Het moet daarom voor de burger duidelijk zijn dat er corrigerend en verbaliserend wordt opgetreden. Wij hebben de indruk dat het merendeel van de hondenbezitters van goede wil is en uiteindelijk, wellicht na een gewenningsperiode, op positieve wijze zal bijdragen aan de oplossing van het hondenpoepprobleem. Wij gaan er verder vanuit dat er naast de genoemde grote groep een kleinere groep hondenbezitters bestaat die zich niets aantrekt van voorlichting, regelgeving en voorzieningen en zal blijven volharden in ongewenst gedrag. Met het hondenbeleid dient ook en vooral die groep te worden bereikt, omdat met name die verantwoordelijk kan worden geacht voor veel van de ondervonden overlast. Teneinde te voorkomen dat het hondenbeleid verzandt in vrijblijvendheid, dient dan ook strikt toezicht te worden uitgeoefend op een juist gebruik van gerealiseerde voorzieningen en naleving van verscherpte regelgeving. Naast voorlichting en positieve actie dient de mogelijkheid aanwezig te zijn om daadwerkelijk handhavend op te treden. Zonder handhaving mist een honden(poep)beleid een passend sluitstuk en zullen wij niet in staat zijn de gewenste gedragsverandering bij hondenbezitters te bewerkstelligen.

De hondenwachter heeft gezien zijn opleiding en scholing geen opsporingsbevoegdheid. Hij is toezichthouder en kan dus niet verbaliserend optreden. Gelet op het vorenstaande wordt daarom voorgesteld in ieder geval een opsporingsambtenaar aan te stellen / aan te wijzen. Het bijkomend voordeel van de aanstelling van een opsporingsambtenaar is dat deze deels ook zou kunnen worden ingezet voor het toezicht houden op de naleving van andere regelgeving, bijv. illegale afvalstort, onjuist aanbieden huishoudelijk afval, illegale lozingen, illegale terrassen bij horeca e.d. De opsporingsambtenaar moet in goed samenspel met de politie functioneren. Het is zaak om (o.a. in het driehoeksoverleg tussen politie, officier van justitie en burgemeester) beleid te ontwikkelen en afspraken te maken over de intensiteit van

de handhaving van het honden(poep)beleid. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat deze handhaving ontaardt in een heksenjacht, maar er moet sprake zijn van enige regelmaat in het waarneembaar en merkbaar controleren en ingrijpen. Het spreekt uiteraard voor zich dat, in verband met uitlaatpieken van honden, de werktijden van de bijzonder opsporings- en toezichthoudend ambtenaar zich niet beperken van maandag t/m vrijdag van 9.00 uur tot 17.00 uur. Voor de politie zien wij een taak weggelegd in de ondersteuning van de hondenwachter en de opsporingsambtenaar. De politie is veel op straat, ziet veel en kan de bovengenoemde personen in dat opzicht voorzien van nuttige tips.

7. Voorlichting en communicatie

Naast het stellen van regels is het van belang dat deze regels ook bekend zijn, met name bij de hondenbezitters. Van gerichte communicatie kan een preventieve werking uitgaan. Het kan een vorm van gedragsbeïnvloeding zijn. Weten wat de regels zijn betekent ook duidelijkheid naar de hondenbezitters. Bekendheid met de regels is tevens voorwaarde om eraan te voldoen. Via diverse kanalen kan het beleid bekend worden gemaakt op algemene wijze (website, gemeentelijke pagina), maar ook specifiek (bijv. gerichte folder) voor de doelgroep hondenbezitters.

8. Bestemming opbrengst hondenbelasting

In algemene zin wordt als bezwaar tegen hondenbelasting aangevoerd dat het mensen zou legitimeren hun hond in de openbare ruimte maar de behoefte te laten doen ("Ik betaal er voor, dus moet de gemeente het maar opruimen"). Een dergelijke opvatting is uiteraard onjuist. Door de opbrengst van de hondenbelasting (algemene middelen) directer en zichtbaar te relateren aan het gemeentelijk hondenbeleid (voorlichting, folder, het aanleggen van uitlaatplaatsen en handhaving van het honden(poep)beleid) zal het draagvlak onder hondenbezitters (hondenbelastingbetalers) en niet-hondenbezitters alleen maar toenemen. Wij sluiten een eventuele verhoging van de hondenbelasting niet uit.

Voorstel

De fractie van de ChristenUnie stelt de raad voor te besluiten tot vaststelling van het in dit initiatiefvoorstel omschreven gemeentelijk honden(poep)beleid, inhoudende:

- het treffen van bovengenoemde maatregelen;
- het inzetten van bovengenoemde instrumenten;
- het uitvoeren van bovengenoemde aanpak;
- verankering van het voorgestelde honden(poep)beleid in de APV;
- publieke bekendmaking op de gebruikelijke wijze;
- inwerkingtreding: zo spoedig mogelijk na vaststelling.

.....
David de Jong, fractievoorzitter

.....
Inge Jongman, raadslid